



Αθήνα, 13 Μαΐου 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την Υπουργό Πολιτισμού

Θέμα : Να χαρακτηριστούν ως μνημεία η Σκήτη του Οσίου Ευθυμίου και τα εξωκλήσια του Αγίου Ιωάννη και του Αγίου Αθανασίου του Αθωνίτη στα Βράσταμα της Χαλκιδικής

Η περιοχή γύρω από τους καταρράκτες του Αγίου Αθανασίου της Μιλιάδας στον Χολομώντα της Χαλκιδικής παρουσιάζει μια σειρά από αξιόλογα μνημειακά σημεία αναφοράς του μοναχισμού και της αθωνικής εκκλησιαστικής παράδοσης, συνδεδεμένα με την τοπική ταυτότητα και την τοπική πετρόχτιστη παραδοσιακή ναοδομία. Πρόκειται για την σκήτη του Οσίου Ευθυμίου, το εξωκλήσι του Αγίου Αθανασίου του Αθωνίτη και το εξωκλήσι του Αγίου Ιωάννη, το οποίο πριν από μερικές ημέρες κάηκε σε μεγάλο βαθμό από πυρκαγιά που προκλήθηκε από εμπρησμό.

Η σκήτη του Οσίου Ευθυμίου χρονολογείται από το 866 μ.Χ., έτος κατά το οποίο, σύμφωνα με τον βιογράφο του Άγιο Βασίλειο, ίδρυσε “εν τοις Βραστάμου λεγόμενοις τόποις”, λαύρα με ξεχωριστά κελιά για τους μαθητές του που τον ακολούθησαν. Η σκήτη του Οσίου Ευθυμίου που σώζεται σήμερα και τα ερείπια των σκηνών των μαθητών του θα πρέπει να χαρακτηριστούν οπωσδήποτε ως μνημεία.

Το εξωκλήσι του Αγίου Ιωάννη, με τον ξυλόγλυπτο διάκοσμο και την περίτεχνη ενσωμάτωση υλικών ταπεινών, η μεταχείριση των οποίων, όμως, καταδεικνύει παραδοσιακές τεχνικές υψηλού επιπέδου, φέρει επιγραφές του 1866 δηλωτικές της έκφρασης της πίστης των θεμελιωτών του, ενώ στο δόμημα ενσωματώνονται αρχιτεκτονικά μέλη της προγενέστερης εποχής, πιθανόν της ελληνιστικής κι ενδέχεται να υπάρχουν κι άλλα τέτοια μέλη στη θεμελίωση ή στον περίβολο του. Η τοιχοποιία του είναι δηλωτική της παραδοσιακής τεχνικής της περιοχής, ενώ το ξύλινο τέμπλο του που κάηκε ήταν χαρακτηριστικό των παλαιών ναών της Χαλκιδικής. Στο αγίασμα του, τέλος, ενσωματώνεται επιγραφή του 1774.

Επτακόσια μέτρα (700) νοτιότερα του Αγίου Ιωάννη βρίσκεται ο ναός του Αγίου Αθανασίου του Αθωνίτη, παρόμοιας αρχιτεκτονικής και κτισμένος κατά την ίδια δεκαετία. Στα αρχιτεκτονικά του μέλη μπορεί να διακρίνει κανείς τμήματα αρχαιοελληνικών κιόνων, δείγμα της συνεχούς κατοίκησης της περιοχής για πάνω

από είκοσι αιώνες. Άλλα αρχαία αρχιτεκτονικά μέλη που εντοπίστηκαν εκεί βρίσκονται σήμερα στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Ολύνθου. Στην πρόσοψή του σώζεται επιγραφή με ημερομηνία του 1866. Στο Ιερό του ναού σώζεται αφιερωματική εικόνα των “βοηθησόντων” με ημερομηνία 3 Μαρτίου 1867. Το δάπεδο είναι από πλάκες που κατασκευάστηκαν στην περιοχή. Σε μία από αυτές σώζεται η ημερομηνία 1912. Οι παλαιές εικόνες και των δύο ναών, μοναδικής αγιογραφικής τέχνης φυλάσσονται σήμερα στον ναό του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στα Βράσταμα.

Με δεδομένο ότι η περιοχή αυτή συνδέεται με την μοναστική ζωή, με την αθωνική παράδοση, με παλαιά εξωκλήσια, που παρουσιάζουν μνημειακά θρησκευτικά κι αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά, αλλά και με ένα μοναδικό φυσικό κι ανθρωπογενές περιβάλλον, θα μπορούσε να εξεταστεί ο χαρακτηρισμός αυτών των τριών τοπόσημων της ορθόδοξης πίστης ως μνημείων, με σκοπό την προστασία τους, αλλά και την αποκατάσταση της εκκλησίας του Αγίου Ιωάννη, η οποία κάηκε πριν από μερικές ημέρες.

Επειδή η σκήπη του Οσίου Ευθυμίου, το εξωκλήσι του Αγίου Αθανασίου του Αθωνίτη και του Αγίου Ιωάννη στα Βράσταμα αποτελούν ιδιαίτερα τοπόσημα της ορθόδοξης πίστης και της μοναστικής αθωνικής παράδοσης κι αξίζει να προστατευτούν.

Ερωτάται η αρμόδια Υπουργός :

- 1. Προτίθεται να προχωρήσει τις διαδικασίες εξέτασης του χαρακτηρισμού της σκήτης του Οσίου Ευθυμίου, και των εκκλησιών του Αγίου Αθανασίου του Αθωνίτη και του Αγίου Ιωάννη στα Βράσταμα ως μνημείων;**
- 2. Θα συνδράμει το Υπουργείο Πολιτισμού στην αποκατάσταση της ιστορικής εκκλησίας του Αγίου Ιωάννη, μετά από τον καταστροφικό εμπρησμό που υπέστη;**

Η ερωτώσα Βουλευτής

Μάλαμα Κυριακή